

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060102

DOM
2013-05-13
Stockholm

Mål nr
F 10033-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2012-10-23 i mål F 4850-11,
se bilaga A

KLAGANDE

Simrishamns kommun
272 80 Simrishamn

MOTPART

L H

Ombud: J M

SAKEN

Ledningsrättslagens tillämplighet beträffande ledningsrätt berörande X i
Simrishamns kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1068734

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Simrishamns kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens dom och fastställa Lantmäteriets beslut. Kommunen har till stöd för sitt överklagande anfört bl.a. följande. Ledningen medför endast ringa intrång i jämförelse med nyttan och tillgodoser inte endast en enstaka fastighets behov. Det är viktigt ur ett allmänt perspektiv att lösa vatten- och avloppsfrågan genom kollektiva lösningar, istället för med enskilda lösningar. Detta gäller särskilt i känsliga områden. Området där den aktuella fastigheten är belägen omfattas av riksintresse för naturvård, friluftsliv och strandskydd och ligger inom kustzon. I området finns förekomst av rödlistade arter. Med anledning av dessa intressen är det nödvändigt att ansluta fastigheten till det kommunala va-nätet, eftersom hänsyn till människans hälsa och miljö måste beaktas.

L H har beretts tillfälle att yttra sig, men inte hörts av.

L och C S har kommit in med yttrande i målet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har undanröjt Lantmäterimyndighetens beslut att till förmån för Simrishamns kommun upplåta ledningsrätt för vatten- och avloppsledningar i syfte att ansluta fastigheten Y till det allmänna vatten- och avloppsnätet. Ledningsrätten belastade jordbruksfastigheten X. Den sökta ledningsrätten ligger utanför kommunens verksamhetsområde för allmän va-anläggning. Ledningen är avsedd att utgå från det befintliga kommunala va-nätet i Skillingevägen med förbindelsepunkt vid gränsen till fastigheten Y.

Frågan i målet är om ledningsrättslagen (1973:1144), LL, är tillämplig på de aktuella va-ledningarna.

LL gäller enligt 2 § första stycket 3 för vatten- eller avloppsledningar som

- a) ingår i allmän va-anläggning,
- b) förser samhälle med vatten eller därifrån bortför avloppsvatten eller annan orenlighet,
- c) gagnar näringsverksamhet eller kommunikationsanläggning av betydelse för riket eller viss ort, eller
- d) medför endast ringa intrång i jämförelse med nyttan och tillgodoser endast en enstaka fastighets husbehov.

Punkten 3 a) LL

Med allmän va-anläggning avses enligt 2 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, LAV, en va-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt LAV. Kommunens skyldigheter att ordna vattenförsörjning och avlopp, vattentjänster, regleras i lagens 6 §. Av denna framgår att om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för viss befintlig eller blivande bebyggelse, är kommunen skyldig att bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och sedan se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning. Verksamhetsområde definieras i 2 § LAV som det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän va-anläggning.

Kommunens skyldighet att ordna vattenförsörjning och avlopp hänger således samman med dess skyldighet att bestämma verksamhetsområde för den allmänna va-anläggningen. Det är genom att kommunen fastställer verksamhetsområde som lagens offentlighetsregelsystem med dess rättigheter och skyldigheter i va-förhållandet blir gällande för huvudmannen och för fastighetsägare i verksamhetsområdet. Valagstiftningen är därför inte tillämplig på ledningar utanför den allmänna va-anläggningens verksamhetsområde.

Det är ostridigt i målet att den aktuella ledningsrätten ligger utanför verksamhetsområdet för den allmänna va-anläggningen. Ledningen är inte ordnad för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt LAV och ingår således inte i den allmänna va-anläggningen. Att kommunen anvisat en förbindelsepunkt utanför verksamhetsområdet saknar betydelse, eftersom ledningen inte ingår i den allmänna va-anläggningen. Ledningsrätt kan därför inte upplåtas med stöd av punkten 3a).

Punkterna 3 b) och 3 c) LL

Då det inte är fråga om en va-ledning som ska förse ett samhälle med vatten och avlopp eller om en va-ledning som ska gagna en näringsverksamhet eller en kommunikationsanläggning kan ledningsrätt inte heller upplåtas med stöd av punkterna 3 b) och 3 c).

Punkten 3 d) LL

Kommunen har gjort gällande att ledningen medför endast ringa intrång och inte tillgodoser endast en enstaka fastighets behov. Till stöd för detta har kommunen anfört att det utifrån områdets känslighet och de allmänna intressena som områdets omfattas av är nödvändigt att ansluta fastigheten till det kommunala va-nätet, eftersom skyddet för människors hälsa och miljön måste beaktas.

Oavsett om ledningen kan anses medföra endast ringa intrång, framgår det av utredningen i målet att den aktuella ledningen är tänkt att tillgodose endast en fastighets husbehov av vatten och avlopp. Ledningsrätt kan därför inte upplåtas med stöd av punkten d).

Som har konstaterats ovan har kommunen inte utsträckt verksamhetsområdet för den allmänna va-anläggningen till att omfatta den nu aktuella ledningen. Inte heller i övrigt är förutsättningarna för ledningsrätt i 2 § första stycket 3 LL uppfyllda.

Ledningsrättslagen är således, som mark- och miljödomstolen kommit fram till, inte tillämplig på de aktuella va-ledningen. Kommunens överklagande ska därför avslås.

Mark- och miljööverdomstolen tillåter att avgörandet får överklagas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2013-06-03

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Lars Dirke, tekniska rådet Jan Gustafsson, hovrättsrådet Eywor Helmenius, adjungerade ledamoten Anna Stenberg, referent och föredragande, och f.d. miljörådet Sven Bengtsson.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-10-23
meddelad i
Växjö

Mål nr F 4850-11

KLAGANDE

L H

Ombud: J M

MOTPART

Simrishamns kommun, samhällsbyggnadsnämnden
272 80 Simrishamn

ÖVERKLAGAT BESLUT

Lantmäterimyndighetens i Ystad beslut 2011-11-15 i ärende dnr M102634, se bilaga 1

SAKEN

Ledningsrätt berörande X i Simrishamns kommun, Skåne län

DOMSLUT

Lantmäterimyndighetens ledningsbeslut undanröjs.

Dok.Id 205495

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: MMD.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:30

BAKGRUND

Till förmån för Simrishamns kommun upplät lantmäterimyndigheten den 15 november 2011 ledningsrätt för vatten- och avloppsledning i syfte att ansluta fastigheten Y till det allmänna vatten- och avloppsnätet. Ledningsrätten belastar jordbruksfastigheten X, som ägs av L H. Ett bygglov på fastigheten Y har under hösten 2011 vunnit laga kraft.

YRKANDEN M.M.

L H har yrkat att mark- och miljödomstolen upphäver beslutet om ledningsrätt. Han har till stöd för överklagandet anfört bl.a. följande. Punkterna a-d i 2 § 3. ledningsrättslagen (LL) är var och en ett villkor för att LL ska gälla avseende vatten- eller avloppsledning. Eftersom endast en enstaka fastighets behov tillgodoses är inte LL tillämplig. Y ligger också utanför huvudmannens verksamhetsområde. Det finns möjlighet att lösa VA-frågan lokalt. Det kommunala avloppssystemet är underdimensionerat. Risk föreligger också för bestående skador i ett känsligt natur/kulturområde.

Simrishamns kommun har bestritt överklagandet och anfört att det är viktigt med kollektiva lösningar för vatten- och avlopp i stället för enskilda lösningar, särskilt i känsliga områden.

DOMSKÄL

I 2 § 3. LL anges fyra fall där LL är tillämplig på vatten- och avloppsledningar.

- a) Ledningarna ingår i allmän va-anläggning.
- b) Ledningarna förser samhälle med vatten eller därifrån bortför avloppsvatten eller annan orenlighet.
- c) Ledningarna gagnar näringsverksamhet eller kommunikationsanläggning av betydelse för riket eller viss ort.
- d) Ledningarna medför endast ringa intrång i jämförelse med nyttan och tillgodoser inte endast en enstaka fastighets behov.

Något av dessa villkor måste vara uppfyllda för att LL ska vara tillämplig och mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

Vatten- och avloppsledningen är belägen utanför huvudmannens verksamhetsområde och ingår således inte i allmän va-anläggning. Här är det vidare fråga om att förse ett enda småhus med vatten och avlopp och inte ett samhälle. Det är heller inte fråga om att gagna en näringsverksamhet eller en kommunikationsanläggning av betydelse för riket eller viss ort. Slutligen måste båda villkoren under d) vara uppfyllda så oavsett hur intrånget bedöms är villkoret inte uppfyllt.

Sammanfattningsvis är inget av villkoren i 2 § 3. LL uppfyllda. Lantmäterimyndighetens ledningsbeslut ska därför undanröjas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 13 november 2012.

Jonas Sandgren

Åke Pettersson

I domstolens avgörande har deltagit f.d. rådmannen Jonas Sandgren, ordförande, och tekniska rådet Åke Pettersson.